

Kronična venska bolezen in njeno zdravljenje

Kronična venska bolezen (KVB) je najpogostejša kronična nenalezljiva bolezen, ki z napredovanjem začne povzročati resne težave, kot so otekanje goleni in odprte rane na golenih ali gležnjih, ki se težko zacelijo. Mednarodna raziskava iz leta 2012, v katero je bila vključena tudi Slovenija, je pokazala da ima kar 80 % odrasle populacije eno od stopenj KVB, od tega ima vidne spremembe 60% odraslih. Prav zato sta zgodnje odkrivanje in zdravljenje tako pomembna, saj lahko preprečita napredovanje bolezni. KVB je pogosto spregledana, ker podcenjujemo razširjenost te bolezni in njene simptome tako zdravstveni delavci kot bolniki. Bolezen zmanjšuje kakovost življenja in lahko pripelje tudi do invalidnosti, a je žal slabo prepoznana in tudi ne dovolj pogosto ustrezno zdravljena. Zato so strokovnjaki pripravili protokol za za obravnavo KVB v referenčnih ambulantah družinske medicine.

Venska bolečina, ki jo povzroča vnetje v venski steni, je najpogostejši simptom, ki ga navajajo bolniki s kronično boleznijo ven. Je prvi "signal" bolezni in opomnik, da je treba pričeti z zdravljenjem! Tovrstna bolečina se nekoliko razlikuje od tiste, ki jo občutimo v drugih delih telesa, je difuzna oz. razširjena, pogosto jo spremljajo tudi drugi neprijetni občutki, ki jih bolniki težko opišejo in jih običajno ne povezujejo z bolečino (občutek težkih nog, otekanje, nočni krči v mečih, napetost v nogah in srbež). Jakost bolečine ni nujno povezana s stopnjo venske bolezni, zato nekateri bolniki, ki trpijo take bolečine, še nimajo vidnih znakov bolezni.

KVB nastane zato, ker je pretok krvi s periferije proti srcu otežen zaradi poškodovane in nefunkcionalne stene vene ter nedelujočih venskih zaklopk, ki preprečujejo vračanje venske krvi (»refluks«) na periferijo. Vzrok okvare venskih zaklopk je ponavadi prirojena šibkost venske stene, ker se vena razširi ob normalnem tlaku, se sekundarno okvarijo tudi zaklopke v venah in kri v veni zastaja. Niz vnetnih procesov, ki so posledica delovanja levkocitov na žilno steno in drobno žilje, povzroča poškodbe ven, zaklopk v njih ter kapilar že v začetnih stopnjah bolezni. Tekočina »leze« v tkivo, kjer je v tkivu manjši tlak, in povzroča vnetne procese tudi tam. Najpogosteje se bolezen začne z bolečimi nogami, ko pa bolezen napreduje, se bolečini pridružijo tudi vidne spremembe, kot so metličaste vene (popokane kapilare), varice (krčne žile), obarvanost kože in ne nazadnje tudi odprte rane (venski ulkusi) na golenih.

Dokazana dejavnika tveganja za razvoj KVB sta družinska anamneza krčnih žil in nosečnost, zato je do 60. leta bolezen pogostejša pri ženskah, kasneje pa je enako pogosto zastopana pri obeh spolih. Izkušnje kažejo, da je pogostejša tudi pri ljudeh, ki se premalo gibljejo in veliko stojijo. Zato je en od pomembnih ukrepov zdrav življenjski slog (veliko gibanja, izogibanje vročini, primerna oblačila,...).

Poznamo različne oblike zdravljenja:

- **mehansko:** kompresija z elastičnimi povoji ali elastičnimi nogavicami; stopnjo kompresije mora določiti zdravnik, saj je pri bolnikih, ki imajo bolne tudi arterije v nogah, prilagojena ali celo prepovedana.
- **farmakološko:** zdravljenje s peroralnim zdravilom (mikronizirana prečiščena flavonoidna frakcija – Detralex). Flavonoidi preprečujejo vnetne procese v venski steni, povečujejo tonus ven in odpornost kapilar, zmanjšujejo nastajanje oteklina.
- **sklerozacija:** pri sklerozaciji v žilo vbrizgajo sklerozacijsko snov, ki povzroči vnetje žilne stene, zato se žilne stene sprimejo in žila ni več prehodna, da po njej venska kri ne teče več.
- **kirurško:** če so poškodovane večje vene, t. i. stripping (kirurška odstranitev bolne, razširjene in nekompetentne vene), laserska operacija ali radio ablacija.

Kratek povzetek

Kronična venska bolezen (KVB) je najpogostejša kronična nenalezljiva bolezen, ki z napredovanjem začne povzročati resne težave. Za njo trpi 8 od 10 odraslih.

Zgodnje odkrivanje in zdravljenje KVB sta zato tako pomembna, ker le tako preprečimo napredovanje bolezni.

Bolezen je pogosto spregledana, ker podcenjujemo razširjenost te bolezni in njene simptome. Najpogosteje bolniki navajajo občutek bolečih, težkih, oteklih nog, pogosto imajo tudi nočne krče v mečih, ko bolezen napreduje, pa nastanejo krčne žile, noge začnejo otekati in na koncu lahko nastanejo rane na golenih.

Bolezen najpogosteje zdravimo s kompresijo in z venoaktivnimi zdravili (Detralex), pri napredovalih stopnjah pa kirurško.